

Broj/Број: 1/4-50- 1-66-33/05
Sarajevo/Сарајево: 18.04.2005. године

ЗАПИСНИК

33. сједнице Комисије за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ која је одржана 18.04.2005. године, у времену од 10,00 до 12,30 часова.

Сједници су присуствовали чланови Комисије: Љиљана Милићевић, Ружа Сопта, Бериз Белкић, Фатима Лехо, Душанка Мајкић, Хазим Фелић и Марија Перкановић.

Сједници нису присуствовали из оправданих разлога Абдулах Накаш и Златко Лагумџија.

Сједници су присуствовали и: Љубиша Владушић и Амир Хациомерагић из Централне банке БиХ, Миленко Шего, Драган Кулина и Самир Мушовић из Канцеларије за ревизију финансијског пословања институција БиХ, Ранко Шакота из Министарства финансија и трезора, Јадранка Кораћ, шеф Службе рачуноводства Парламента, Един Исановић из Истраживачког парламентарног центра, те Драгица Хинић, секретар Комисије и Срђан Перишић, студент-стажиста.

Сједницом је председавала Љиљана Милићевић.

За расправу на сједници предложен је следећи:

ДНЕВНИ РЕД:

1. Верфикација записника са 31.сједнице Комисије;
2. Разматрање Годишњег извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине за 2004. годину (предлагач:Централна банка Босне и Херцеговине);
3. Разматрање финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине за 2004. годину (предлагач:Централна банка Босне и Херцеговине);
4. Разматрање Извјештаја о пословању Канцеларије за ревизију финансијског пословања институција БиХ у 2004. години (Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција БиХ);
5. Разматрање:
 - Информације Савјета министара БиХ о реализирању закључака Комисије за финансије и буџет усвојених током 2004. године, број 01-СТ-4-50-916-1/50 од 16.03.2005. године,
 - Информације Савјета министара БиХ број 01-СТ-4/16-1004/05 од 24.03.2005. године,
 - Информације Агенције за рад и запошљавање БиХ по закључку 52. сједнице Дома, број 01-01-50-111-1/05 од 16.03.2005. године.

Бериз Белкић предложио је да се тачке 2. и 3. дневног реда заједно разматрају, а да се потом чланови Комисије изјасне појединачно о свакој тачки. Овај приједлог усвојен је једногласно, као и овако модификован дневни ред у цјелини.

Ад.1. Верфикација записника са 31.сједнице Комисије

Фатима Лехо имала је примједбу на дио записника који се односи на њену расправу у оквиру тачке 2., јер је она том приликом истакнула да ће се изјашњавати против законских

приједлога за које нема позитивно мишљење Управног одбора Управе за индиректно опорезивање, тако да није исправан текст на крају њеног излагања и треба га кориговати. Уз ову корекцију чланови Комисије једногласно су верификовали записник са 31. сједнице Комисије.

Ад. 2. Разматрање Годишњег извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине за 2004. годину и Финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине за 2004. годину (предлагач: Централна банка Босне и Херцеговине)

Љубиша Владушић, вицегувернер Централне банке БиХ, информисао је присутне да Годишњи извјештај Централне банке БиХ сваке године добија квалитетнију модификовану форму утврђену по одговарајућим свјетским стандардима. Тако овај извјештај садржи дијелове који обрађују унутрашње пословање као и пословање у окружењу. Овим извјештајем дат је реалан статистички приказ стања који може бити добра основа за развој стратегије у будућности.

У односу на Финансијске извјештаје Централне банке БиХ у 2004. години, нагласио је да су били тема расправе на Управном одбору Банке и у исто вријеме када су страни одитори завршили свој посао дајући позитивну оцјену пословања Банци. Потом је истакнуо одређене конкретне показатеље из извјештаја као што је пораст укупних девизних резерви за 24% у односу на претходну годину, као и нето девизних резерви. Гледајући пасиву ЦБ-е, евидентан је пад новца у оптицају што је такође добар показатељ, с обзиром да се користи мање готов новац у односу на плаћање картицама, а што даље омогућава контролу трансакција и доводи до смањења сиве економије. У односу на остварени профит, први пут извршено је издвајање 60% овог профита у корист Буџета институција БиХ. Такође евидентан је дио порофита који се улаже за капитализацију ЦБ-е и износи 6%, што је сасвим повољан износ. Овај дио профита иначе не смије бити нижи од 5%, а постојећи износ показује да издвајање дијела профита у корист државе није негативно утицало на положај ЦБ-е. Оба извјештаја су на транспарентан начин приказала рад ЦБ-е у 2004. години.

Бериз Белкић истакнуо је да ће подржати извјештаје, наглашавајући задовољство што сваке године добијамо све боље и квалитетније извјештаје из ЦБ-е. Потом је поставио неколико питања. У оквиру банкарских активности занимала га је структура кредитирања, односно да ли ће се омогућити комерцијалним банкама да дају све више кредите економске нарави у циљу развоја бизниса, те шта би требало подстаћи приватне банке да дају развојне кредите а не само кредите становништву. Занимало га је такође питање супервизије ЦБ-е и помаци по том питању, те питање ревизије ове куће и питање вриједносних папира. Имао је сугестију везану за техничку страну извјештаја који су достављени у смањеној верзији.

Фатима Лехо истакнула је да је су извјештаји свеобухватни и корисни, те да садрже низ података који се не могу наћи у другим актима. Ово указује да је ЦБ-а постала једна солидна институција. Посебно је као новину уведено измјенама Закона о ЦБ-и БиХ, нагласила распојелу профита ЦБ-е којом дио од 60% иде у корист државних институција. Приликом израде измјена и допуна овог закона оперисало се са 40% средстава у корист државе БиХ што је износило око 12 милиона КМ. Овај износ распојелен је Буџетом институција БиХ. Како је измјеном Закона утврђено да ће коначно издвајање дијела профита ЦБ-е у корист државе бити 60%, то је износ од 6.221.017 КМ остао нераспојелен. С обзиром да је Комисија у цијелом току припрема за измјене постојећег закона инсистирала да се ова средства усмјере у корист Фонда за повратак избјеглица и расељених лица и то за развој пољопривреде, а да 40% средстава који су распојелени Буџетом нису усмјерени у наведену сврху, предложила је да се преостала 1/3 износа од 6.221.017 КМ, искључиво употријеби за наведену сврху. При томе би Министарство цивилних послова у сарадњи са Министарством финансија и трезора требало направити критерије за распојелу

тих средстава, које би усвојио Парламент. Овакав систем расподеле гдје би се 1/3 средстава профита усмјеравала у корист Фонда за повратак и то за развој и унапређење пољопривредне производње требао би бити правило и за наредне године.

Љиљана Милићевић такође је истакнула задовољство достављеним извјештајима, нагласивши да су транспарентни и квалитетни. Потом је подржала приједлог г-ђе Лехо о усмјеравању 1/3 профита у корист Фонда за повратак у циљу развоја пољопривреде.

Душанка Мајкић изузетно је задовољна квалитетом презентованог Годишњег извјештаја, који пружа низ података који се не могу наћи у другим актима. Стога ће Годишњи извјештај бити полазна основа за даље идеје и ставове. Такође, финансијски извјештаји су по њеном мишљењу реално и тачно приказали стање у ЦБ-и, што је потврђено и од међународних одитора. Стога ће дати пуну подршку извјештајима.

Ружа Сопта задовољна је у потпуности извјештајима. Занимао је потом став представника ЦБ-е о супервизији, те какво је мишљење о, усвајањем Закона, промјењеној структури издвајања дијела профита гдје се сада 60% издваја у корист државе а 40% остаје ЦБ-и. Такође је у потпуности подржала приједлог г-ђе Лехо у вези са издвајањем 1/3 профита додјељеног држави у корист Фонда за повратак ради стимулисања развоја пољопривреде.

Љубиша Владушић потом је одговорио на постављена питања. Истакнуо је да су извјештаји достављени у уобичајеној форми, те да су вјероватно у Парламенту урађени у смењеном формату. Како су извјештаји полазна основа за даље активности, ЦБ-а ће их такође урадити у виду брошура и доставити Парламенту.

У односу на структуру кредитирања нагласио је да је претходних дана у посјети БиХ била делегација ММФ-а, која је високо оцијенила ЦБ-у, али и дала препоруке којима се упозорава на брзину кредитног раста која може угрозити кредитно-монетарни сектор. Ову препоруку ЦБ-а мора испоштовати. Кредитни раст иначе треба бити од 20 до 25%.

Тренутно код кредитирања превагу носи приватни сектор (мала и средња предузећа) што је позитиван показатељ промјене структуре кредитирања јер је раније превага била на кредитирању становништва. Ради осигурања да кредити неће прећи утврђени проценат приликом раста и како би се ЦБ-а заштитила након престанка политике валутног одбора, те сагледавајући данас и статус комерцијалних банка и проблем враћања кредита у нашем друштву, мора се водити рачуна о кредитним ограничењима.

У односу на супервизију банака нагласио је да су амандмани на Закон у овом дијелу враћени Предсједништву као овлашћеном предлагачу на обраду и предлагање. Како је тренутно ова институција блокирана у раду, није још увијек могуће добити њихово мишљење без кога Управни одбор ЦБ-е не може радити. Иначе, ММФ је одобрио транзицију супервизије ЦБ-е.

У односу на државне обвезнице истакнуо је да је ЦБ-а била спремна и за овај дио посла, али је Закон о дугу застао у процедури пред Парламентом, а без овог закона не може се радити са државним обвезницама на тржишту капитала. При томе спремни су успоставити примарно тржиште као агент у БиХ.

У односу на постојећу Законом утврђену промјену расподеле дијела профита којом се у корист државе сада издваја 60%, истакнуо је да то није неповољно утицало на статус ЦБ-е.

Фатиму Лехо потом су занимали разговори са ММФ-ом око смањења пласмана привреди. Стога ако на рачунима банака имамо око 3,5 милијарде и постоји позитиван тренд кредитирања привреде у односу према кредитирању становништва, те ако ЦБ-а нема кредитне функције, зашто се онда наведени износ од 3,5 милијарде које постоје вани не може искористити односно, зашто се ограничава кредитирање ради покретања привреде.

Љубиша Владушић истакнуо је да је слично мишљење имао и г-дин Аднан Терзић приликом преговора са ММФ-ом. ММФ инсистира да са макроекономског аспекта БиХ оствари стабилност. Данас струкура и ваљаност кредита нису исте и кредитна експанзија може бити бумберанг који може разорити цијели систем у макроекономском смислу. У односу на увоз и извоз, БДП у БиХ, не можемо ићи са кредитном експанзијом преко 20%,

која се иначе и у развијенијим земљама не креће преко 30%. Ради наведеног се ради ограничење пласмана.

Бериз Белкић поново се осврнуо на питање супервизије ЦБ-е и вриједносних папира. Истакнуо је да је с обзиром на ауторитет ЦБ-е очекивао да ће се ова институција већ огласити по овом питању, а без икаквих политичких конотација. Занимало га је такође, да ли је могуће да се стране банке код којих ЦБ-а држи око 3,5 милијарде, излобирају како би се та средства искористила на начин који одговара БиХ.

Љубиша Владушић истакнуо је да наведене девизне резерве уз каренси боард представљају покриће за новчане токове у БиХ. Не би био у реду наш захтјев према тим банкама које цијене рејтинг БиХ, а на њих се не може ни утицати јер дају камате на та средства и стога и одлучују о улагању средстава. БиХ мора превасходно потписати станд бау аранжман што ће тек онда бити основа за подизање рејтинга државе и разговоре на наведене теме.

По окончању расправе чланови Комисије једногласно су усвојили Годишњи извјештај Централне банке БиХ за 2004. годину.

Такође, једногласно су усвојени Финансијски извјештаји Централне банке БиХ за 2004. године.

Поред наведених извјештаја, једногласно је прихваћен и слиједећи **закључак**, чије усвајање је предложено Дому:

“Комисија и Дом предлажу да Савјет министара БиХ и Министарство финансија и трезора реализују претходно усвојени закључак, којим је тражено да се након усвајања Закона о измјенама и допунама Закона о Централној банци БиХ, средства добијена прерасподјелом дијела профита Централне банке БиХ, усмјере у корист Буџета институција БиХ и то Фонду за повратак избјеглих и расељених особа у сврху унапређења пољопривредне производње. Како је усвојеним Буџетом институција БиХ за текућу годину испланирана употреба дијела ових средстава за потребе администрације, а да Буџетом није планиран утрошак 1/3 одобрених средстава у висини од 6. 221.017 КМ, то се Савјету министара БиХ и Министарству финансија и трезора предлаже да реализују претходни закључак, односно да се овај тренутно расположиви вишак средстава усмјери искључиво у Фонд за повратак избјеглих и расељених особа за потребе оживљавања пољопривредне производње. Оваква расподјела 1/3 средстава добијених из профита Централне банке БиХ треба бити правило и приликом планирања Буџета институција БиХ током наредних година, а Савјет министара БиХ и Министарство финансија и трезора предложиће одговарајући модус за реализацију овог закључка.”

Ад.3.Разматрање Извјештаја о пословању Канцеларије за ревизију финансијског пословања институција БиХ у 2004. години (Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција БиХ)

Након краћег уводног излагања Миленка Шега, отворена је расправа.

Ружа Сопта поставила је питање везано за ревизију Централне банке БиХ од стране Канцеларије за ревизију, јер није против страних ревизијских кућа али приоритет треба дати домаћој ревизијској кући.

Драган Кулина истакнуо је да је Канцеларија већ разматрала то питање и да постојећи закон пружа могућност ревизије и над том институцијом као државном институцијом. При томе Управни одбор ЦБ-е може и сам дати приједлог за ангажовање Канцеларије за ревизију у процесу ревизије ЦБ-е.

Самир Мушовић истакнуо је да су Канцеларији у задње вријеме одузети значајни клијенти и то они који су имали самосталност у избору ревизије доношењем нових законских прописа, као што је Управа за индиректно опорезивање, Јавни РТВ сервис и др.

Хазим Фелић указао је на грешку у тексту коју треба исправити на страни 4. Извјештаја, гдје треба стајати конзулат а не амбасада. Такође, занимало га је када ће се стећи услови за још ефикаснији рад с обзиром да је Канцеларија смјештена на двије локације.

Самир Мушовић истакнуо је да се очекивало брже рјешење тог питања, које је повезано с реконструкцијом зграде на Маријин Двору. Обновом те зграде дио Министарства финансија преселио би у зграду и ослободио постојећи простор у Ул. Д.Озме, које би Канцеларија искористила. Како касне наведени радови, касни и рјешење проблема смјештаја Канцеларије.

Бериз Белкић има утисак да се перманентно понављају питања везана за смјештај Канцеларије, запослене и др. Ипак, у процесу ревизије дошло је до побољшања динамике, јер су већ извршене прве ревизорске контроле, тако да би до септембра мјесеца требали имати комплетан Извјештај о ревизији за 2004. годину. Даље је изразио забринутост за резултате самих извјештаја с обзиром да су у претходних четрдесетак извјештаја дата само три позитивна мишљења. До сада се Канцеларија бавила питањима да ли су рачуни састављени у складу са законском регулативом, да ли су подаци истинити, те питањем ефикасности и економичности пословања. Сада посебно треба апострофирати питање да ли Канцеларија има право утврдити да је корисник незаконито трошио средства, с обзиром да је у току процес израде измјена и допуна Закона о ревизији. Потом је посебно критику упутуио на рачун саме Комисије, јер је посао везан за ревизију саме Канцеларије преузела страна кућа СИГМА, иако смо могли нашим ангажовањем и преговорима евентуално добити новац и организацију тог посла.

Нагласио је потом да подржава досадашњу сарадњу са Канцеларијом и њихову независност у раду. Предложио је да се путем измјена и допуна Закона о ревизији, чији поступак је у току, омогући јачање улоге Канцеларије за ревизију и проширење надлежности над другим институцијама као што је Управа за индиректно опорезивање, Централна банка БиХ и др. Стога би требали затражити информацију о току и степену израде измјена наведеног закона како би се активно укључили у тај процес.

Душанка Мајкић такође је забринута чињеницом да постоје само три позитивна мишљења у извјештајима, да већина особа не зна шта подразумјева систем интерних контрола, због чега се може поставити питање да ли недовољна едукованост особља као посљедицу има негативне извјештаје.

Љиљана Милићевић је истакнула да ће подржати Извјештај Канцеларије. Потом је информисала о предстојећој новој активности Канцеларије која се односи на ревизију учинка, с обзиром да ћемо ове године имати први пут комплетне извјештаје, о чему је одржан састанак са представником шведске ревизије. Занимало ју је да ли је довољан број запослених у Канцеларији с обзиром на предстојећи обим активности.

Ружа Сопта је поставила питање како може доћи до давања информација средствима информисања прије него коначни извјештаји буду достављени Парламенту и шта се може учинити да се не понови такав случај из претходне године везан за Извјештај

Предсједништва БиХ, јер то штети угледу Канцеларије.

Драган Кулина потом је одговорио на постављена питања. Истакнуо је да Канцеларија сада ради по стандардима и дио који се односи на законитост рада. У односу на мишљење да се споро напредује у ревизијском процесу и да се не може пратити напредак сваке наредне године, истакнуо је да је у међувремену формирано доста нових институција, да су рађене трансформације постојећих и сл., те је често немогуће имати упоређење. По његовом мишљењу ипак је начињен велики напредак јер нема регистрованих тешких кривичних дјела. У односу на питање интерне контроле и разумијевање овог питања од стране запослених, мишљења је да се и тај проблем настоји полако системски рјешити. Такође, рачуноводствена правила биће урађена. Посебно је нагласио питање самог модела ревизије која сада дјелује под Парламентом. Мишљења је да би се и сами извјештаји требали мијењати тако да се на првој страни извјештаја наведе конкретно шта је урађено а ште не. И сама Комисија би требала заузети тврђи став према Савјету министара у вези

ових питања. У односу на одлив информација о извјештајима прије него буду достављени Парламенту, појаснио је процедуру доставе извјештаја корисницима у том периоду, када Канцеларија не може утицати на друге чиниоце да се информације не достављају јавности. **Фатима Лехо** потом је истакнула да су сви финансијски извјештаји најбољи извор за обавјештавање јавности и евентуалне афере, стога Канцеларија мора бити опрезна јер је опасно да прави сличне грешке.

По окончаној расправи Извјештај о раду Канцеларије за ревизију за 2004. годину једногласно је усвојен, као и слиједећи **закључци**:

1. Потребно је омогућити остварење неопходних материјалних и кадровских претпоставки (осигурање неопходног уредског простора и попуна људством у складу са утврђеном систематизацијом), како би Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција БиХ могла у потпуности реализовати задатке из своје надлежности. Министарство финансија и трезора предложиће начин реализације овог закључка путем Ребаланса буџета или путем средстава резерви.
2. У процес израде Измјена и допуна Закона о ревизији неопходно је одмах укључити Комисију за финансије и буџет. Предметним измјенама наведеног закона потребно је регулисати питање надлежности Канцеларије за ревизију финансијског пословања за финансијско пословање Централне банке БиХ, Управе за индиректно опорезивање, као и свих других институција на нивоу државе БиХ, чиме би систем ревизије био унифициран и избјегнута досадашња пракса да се посебним законима редукује надлежност ове институције.
3. Комисија за финансије и буџет подржава досадашње напоре међународне заједнице у избору ревизорске куће за ревизију пословања Канцеларије за ревизију уз приједлог да се у наредном периоду у овај процес активно укључи Комисија за финансије и буџет.
4. Комисија и Дом инсистирају да Савјет министара БиХ, ресорна министарства као и Парламентарна скупштина БиХ, реализују претходно усвојене закључке који се односе на израду неопходне законске регулативе и других аката који су услов правилног пословања буџетских корисника, да се наведени прописи имплементирају, те да се посебна пажња у оквиру ових питања посвети јачању система интерне контроле, све у циљу правилнијег утrophка јавног новца.

Ад.4. Разматрање:

- **Информације Савјета министара БиХ о реализацији закључака Комисије за финансије и буџет усвојених током 2004. године, број 01-СТ-4-50-916-1/50 од 16.03.2005. године,**
- **Информације Савјета министара БиХ број 01-СТ-4/16-1004/05 од 24.03.2005. године,**
- **Информације Агенције за рад и запошљавање БиХ по закључку 52. сједнице Дома, број 01-01-50-111-1/05 од 16.03.2005. године**

Љиљана Милићевић укратко је информисала о свим достављеним информацијама, са задовољством констатујући да су готово сви закључци Комисије реализовани. Потом се посебно осврнула на закључак Комисије који је третирао питање ИСФУ система односно поновно враћање четвороцифреног умјесто шестоцифреног конта. Одговор Министарства финансија и трезора на захтјев Комисије фактички иде у правцу критике наше Службе рачуноводства иако је постојећи проблем проблем свих институција, а не само Парламента.

Ранко Шакота осврнуо се на питање интерне ревизије и неразумијевање овог процеса. Ово питање је сложеније и Министарство финансије мора прво дефинисати моделе интерне ревизије, саачинити приједлог и утврдити цијену коштања овог приједлога. При томе је и

структура корисника разнолика, па се и томе мора водити рачуна. Овај процес подрзумијева и оспособљавање и едукацију интерних ревизора, за што је потребно ангажовање и Министарства финансија и Канцеларије за ревизију, као и одређени временски период успоставе од 2 до 3 године. Нагласио је да је по питању интерне контроле већ нешто урађено и да постоји системски прилаз овом питању. Дат је акциони план по мјесецима, дате су инструкције корисницима, урађен Приручник за израду интерних правила са анексима. У вези са питањем аналитике истакнуо је да се ради више о техничком питању, које има смисла у планирању и програмирању Буџета. Мишљења је да постојећи шестоцифрени модел омогућава бољи систем планирања и програмирања и на овај начин настојали су се натјерати запослени да више раде. При томе је у Парламенту проблем недовољан број запослених у Служби рачуноводства који не може пратити постојећи систем. Нагласио је и да постојећи модел наруџбеница јесте комоликован али је дио система који омогућава контролу система настанка обавеза.

Ружа Сопта мишљења је да оваква врста контроле настанка и извршења обавеза не смије постати контрапродуктивна, напоменувши при томе нпр. посебно аналитичко планирање утрошка нафте и бензина на чему је непотребно инсистирати, јер се може јако тешко планирати овај утрошак.

Ранко Шакота предложио је потом компромисно рјешење овог питања на начин да се за услуге гдје је то логично, приоритетно и неопходно за управљање обавезно користи шестоцифрени аналитички conto, док тамо гдје се оцјени да то није приоритетно Министарство финансија и трезора не тражи примјену шестоцифреног аналитичког conta.

Након окончане расправе чланови Комисије примили су к знању наведене информације, те једногласно усвојили слиједеће **закључке**:

1. Комисија сматра да је о наведеним информацијама неопходно информисати Дом, те ће стога уз комисијски извјештај Дому доставити и наведене акте у прилогу.
2. Министарство финансија и трезора примјењиваће обавезно шестоцифрени аналитички conto за услуге за које оцјени да су приоритне и неопходне за правилно управљање, док у свим другим случајевима неће инсистирати на примјени овог conta, као што је нпр. случај позиције плата и накнада за које треба дати само нето и бруто износ.

Записник сачинила:

Драгица Хинић

Предсједавајући Комисије:

Љиљана Милићевић

